

December 29, 1982
Shorthand Protocol B-44 of Bulgarian Politburo
Meeting on 'Antonov Case'

Citation:

"Shorthand Protocol B-44 of Bulgarian Politburo Meeting on 'Antonov Case'", December 29, 1982, Wilson Center Digital Archive, Central State Archive, Sofia, Fond 1-B, Record 64, File 692. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group.
<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/111277>

Original Language:

Bulgarian

Contents:

Original Scan

ПРОТОКОЛ "Б" № 44

НА ЗАСЕДАНИЕТО НА ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП
ОТ 29 ДЕКЕМВРИ 1982 ГОДИНА

Присъствуват другарите:

Тодор Живков, Александър Липов,
Гриша Филипов, Добри Джуров, Милко
Балев, Огнян Дойнов, Пенчо Кубадински,
Петър Младенов, Станко Тодоров,
Тодор Божинов, Андрей Луканов, Георги
Йорданов, Петър Дюлгеров, Стоян
Караджов, Димитър Станишев, Георги
Атанасов, Стоян Михайлов, Мишо Мишев,
Васил Цанов, Чудомир Александров и
Кирил Зарев.

Присъствуват и другарите Петър
Танчев, Димитър Стоянов, Васил
Зикулов и Боян Трайков.

ВЪПРОСИ
НА ДНЕВНИЯ РЕД:

I. За "случая Сергей
Антонов".

РЕШЕНИЯ:

Приема решение във връзка със
"случая Сергей Антонов", което е
неразделна част от протокола.

ЛИЧНО, СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

ЗА "СЛУЧАЯ СЕРГЕЙ АНТОНОВ"

решение на Политбюро на ЦК на БКП

След като изслуша информацията на др. Петър Младенов за "случая Антонов" и след станалите разисквания, Политбюро на ЦК на БКП констатира:

Народна република България няма никакво участие в опита за покушение срещу Папата през май 1981 г. Става дума за политическа провокация, замислена и организирана от секретните служби на НАТО и преди всичко от ЦРУ, за да подхрани голяма и злостна антибългарска и антисоциалистическа кампания. Целите на тази кампания са многостранни и многопосочни:

- Да се нанесе удар върху нашата външна политика, да се омаловажат нашите успехи, да се подкопае престижът, да се дискредитира и изолира НР България. Не случайно тя е взета на прицел. Нейното стабилно и динамично развитие, икономически, социален и културен възход, морално-политическото единство на народа и неговата сплотеност около априлската линия на партията отдавна са станали трън в очите на империалистите. Със своите успехи и всепризнат международен авторитет България опровергава клеветите на

- 2 -

западната пропаганда, че трудностите в братска Полша произтичат от същността на социалистическата система. Провокацията цели да се окаля името на България и завоеванията не само на нашия народ, но и на цялата социалистическа общност.

- Да се повлияе на католиците в света и да им се вдъхне омраза към международното комунистическо и работническо движение, към реалния социализъм.

- Да се отклони вниманието на трудовите хора в капиталистическия свят от техните остри проблеми, предизвикани от икономическата криза и от политиката на свръхвъоръжаване.

- Да се влошат отношенията между Изтока и Запада, да се всее недоверие сред обществеността в капиталистическите страни към миролюбивия външнополитически курс на България, на Съветския съюз и другите социалистически страни, да се затрудни процесът на нормализация в Полша.

- Да се създаде благоприятна обстановка за политиката на надпревара във въоръжаването и на конфронтация, водена от САЩ и техните съюзници от НАТО, за отслабване на антивоенното движение и за улесняване инсталирането на нови ядрени ракети в западноевропейските страни.

- Да се направи пробив в нашия идеологически фронт, да се представи тероризмът като тактика и дело на социалистическите страни, да се компрометира Съветският съюз и неговото ръководство.

- 3 -

По такъв начин организаторите и вдъхновителите на антибългарската и антисоциалистическа кампания разчитат световното обществено мнение да бъде спечелено за провъзгласения от Рейгън кръстоносен поход срещу комунизма. За реализиране на коварния замисъл бе използвана именно Италия, в която освен другите условия и предпоставки е налице недоброто състояние на комунистическата партия, нарушеното единство на левите и на прогресивните сили изобщо.

Още от самото начало на крупномащабната антибългарска кампания у нас бе разгърната голяма и интензивна работа за нейното парире и проваляне. Политбюро бе редовно информирано за извършеното в това отношение от съответните партийни и държавни органи.

Благодарение на верния анализ и формулирания стратегически замисъл от др. Тодор Живков, на изработената под негово ръководство програма за настъпателни действия, въпреки безпрецедентния мащаб на клеветническата кампания, на нея бе даден решителен отпор, притъпена бе нейната настъпателност, острота и инициатива. Създадоха се условия за отрезвяване и за спечелване на световното обществено мнение за освобождаване на Сергей Антонов, за преминаване в настъпление за разобличаване на организаторите на кампанията. За това много помага активната позиция на СССР и на другите братски страни, както и принципните становища на редица комунистически партии и прогресивни дейци от капиталистическите държави.

- 4 -

Като взе предвид това, както и комплексния характер на антибългарската кампания и изгледите за нейното по-нататъшно развитие, Политбюро на ЦК на БКП

РЕШИ:

1. Оценява положително извършената от партийните и държавните органи, от средствата за масова информация огромна работа за парирание и проваляне на антибългарската кампания по повод "случая Антонов".

По-нататъшната конкретна дейност да продължи да се ръководи от др. Петър Младенов, като в досегашната работна група се включат другарите Милко Балев, Димитър Станишев, Стоян Михайлов и Христо Христов.

При необходимост случаят да се разгледа отново в Политбюро.

2. Да продължат настъпателните действия срещу враждебната кампания, като се използват нашите връзки по линия на комунистическите и работническите партии, на социалдемократическите и социалистическите партии, международните връзки на БЗНС, на профсъюзите и другите обществени и масови организации. Особено внимание да се обърне на заангажирането на видни културни дейци в света.

Да се направи анализ на реакцията по повод "случая Антонов" по отделни райони и страни, по политически партии, групировки и дейци, обществени движения

- 5 -

и средства за масова информация, като с резултатите от анализа да бъде запознато Политбюро на ЦК на БКП.

3. Предвид на вероятността да се измести плоскостта на нападки и обвинения срещу нашата страна, необходимо е да се осигури готовност за своевременна и ефикасна реакция по всички направления на антибългарската кампания: случая Скричоло, процесите в Тренто и Милано и особено при евентуално развитие на кампанията на държавно и правителствено равнище.

Усилията на нашата пропагандна и разобличителна дейност да бъдат насочени предимно към чужбина, като постепенно се ограничава отразяването на "случая Антонов" и другите антибългарски нападки в нашите средства за масова информация.

4. Министерството на вътрешните работи да изготви филм за разкриването на италианската резидентура в България /случая Клева/, който да бъде предаден на италианските власти, като засега не се използва публично.

5. Комисията за икономическа политика към Политбюро да обсъди и утвърди програма за противодействие на евентуални опити на империалистическите държави за стесняване на икономическите връзки на НР България с капиталистическите и с някои развиващи се страни.

Нашите компетентни органи и организации да не ограничават дейността и контактите на НР България със

- 8 -

западните страни, включително с Италия. Да продължат да се развиват връзките в политическата, икономическата, културната и научно-техническата област, съобразно утвърдените програми и планове.

6. Да се вземат допълнителни мерки за подобряване на подбора, възпитанието и разпределението на кадрите за задгранична работа, като се издигнат критериите за тяхната политическа и професионална квалификация, за да отговарят те на високите изисквания, предявявани от новите задачи и от усложнената международна обстановка; да се усъвършенствува системата за повишаване на политическата и професионалната подготовка на кадрите, работещи в чужбина и с чужденци; да не се допуска изпращане на такава работа на специалисти, служители и работници, които не притежават необходимите качества.

Министрите и ръководителите на организации и ведомства незабавно да вземат мерки против изтичането на информация, за засилване на бдителността, за строго спазване на реда и дисциплината при контактите с чужденци. Всяка среща да става в съответствие с предварително разработен план, а след срещата - съгласно съществуващите решения, да се информират компетентните органи.

7. Да се предложи на предстоящото съвещание на секретарите на централните комитети на братските партии от социалистическите страни по идеологическите и по

- 7 -

международните въпроси да се обсъди и комплекс от мерки за съвместно противопоставяне на антибългарската и анти-социалистическа кампания във връзка със "случая Сергей Антонов".

8. Министерството на външните работи и Министерството на вътрешните работи да изготвят предложение за премахване на едностранно въведения от нашата страна безвизов режим и за преразглеждане на въпроса за транзитното преминаване на турски граждани през НР България.

9. Смята за целесъобразно ведомствата и организациите да отнасят финансовите си разходи в левове и валута, свързани с борбата срещу антибългарската кампания, в специални сметки.

Министерският съвет да приеме съответно разпореждане, с което да се уреди начинът за одобряване на извършените разходи и тяхното покриване от държавния бюджет.

10. Секретариатът на ЦК на БКП да осигури подготовката на писмо до комунистите, сдружените земеделци, комсомолците, до всички трудещи се за разясняване същността и целите на антибългарската кампания във връзка със "случая Антонов" и произтичащите за нас изводи и задачи.

/Утвърдено с протокол "Б" № 44 на
Политбюро на ЦК на БКП от
29 декември 1982 г./

Б Е Л Е Ж К И

направени на заседанието на Политбюро на
29 декември 1982 година

ЗА "СЛУЧАЯ СЕРГЕЙ АНТОНОВ"

ПЕТЪР МЛАДЕНОВ:

Другари, всички наши действия във връзка с реакцията по "случая Сергей Антонов" непосредствено се следят и ръководят директно от др. Тодор Живков.

Политбюро на две свои специални заседания се занима с този въпрос. На първото заседание, проведено на 7 декември, той изслуша информация и утвърди мероприятия. На второто заседание, което се проведе на 20 декември, Политбюро изслуша направения анализ от др. Тодор Живков, в който се подчертаваше, че тази провокация е форма на остра класова борба между империализма и социализма. На същото заседание Политбюро утвърди направената от др. Живков оценка и конкретните предложения и възложи да се премине от отбрана, както бяхме до този момент, в настъпление.

Др. Тодор Живков съветваше да не се изпада в паника, да се действа мъдро, уверено. Искам да кажа, че

- 2 -

резултатите, които имаме към днешния ден, говорят неясно за това, че Политбюро е направило правилен анализ на положението и че мероприятията и мерките, които бяха набелязани, решенията, които бяха взети, са били верни, са били правилни.

Искам също така да информирам, че, спазвайки указанията на др. Живков да действваме по-уверено, но в същото време спокойно, разумно, мъдро, ние в нито един момент от нашата работа не допуснахме никакви излишни самоинициативи, не допуснахме избързване, не допуснахме импровизация.

Какво е положението към днешния ден?

Аз мисля, че няма да бъде правилно да правя информация по фактологическия материал, тъй като всички са запознати, чели са материалите, т.е. вие знаете какво е положението толкова, колкото и аз бих могъл да ви отговоря. Затова ще ми позволите да се опитам да направя само някои оценки и изводи.

1. Потвърди се изводът, направен от др. Живков още на първата наша среща, т.е. на заседанието на Политбюро на 7 декември, след това потвърден на второто заседание, че това е остра класова борба, че в тази остра класова битка е впрегнат целият пропаганден апарат, цялата пропагандна машина на нашия противник, на специалните негови органи и че това очевидно става не без съгласието и без знанието на официалните правителствени органи, особено що се отнася до тези на САЩ.

- 3 -

2. Целият ход на събитията, свързани с тази провокация против нашата страна и против социализма, несъмнено потвърждава и факта, че целите, които тази провокация преследва, са много. Аз не искам да претендирам за изчерпателност, но с ваше позволение ще посоча само някои от най-главните.

На първо място, ударът беше насочен към България по няколко причини.

Първата причина е заради това, че България е политически стабилна и здрава страна, че в България народът е единен и върви твърдо зад линията на Централния комитет на нашата Българска комунистическа партия.

На второ място, този удар беше насочен против България заради това, че България е икономически добре, стабилно развиваща се страна.

На трето място, той беше насочен против България за това, че народът на България е идеологически добре възпитан, здрав народ, че няма отклонения, каквито има в някои други братски социалистически страни. Даже само този факт, че толкова години търсеха сред нашия народ, особено сред нашата интелигенция хора, които да се изявят като десиденти, и не намериха, направи силно впечатление на Запада и на неговите диверсионни централи.

На четвърто място, бих казал, ударът е насочен против България заради това, че България провежда активна и динамична външна политика, която получи признанието далеч зад рамките на нашия район. Даже, ако сте обърнали внимание, в едно от последните писания на "Ню Йорк Таймс"

пишат, че българската външна политика и гъвкав и сигурен инструмент във външната политика на социалистическите страни и на Съветския съюз.

Те не можеше да не обърнат внимание – затова и насочиха удара към нашата страна, – че що се отнася до Балканите, линията, която провежда нашата партия и лично др. Тодор Живков, е линия стабилизираща, линия, която увеличава многократно авторитета на българската държава и България стана желан и търсен партньор от всички балкански страни. Аз мисля, че е достатъчно само да споменем факта, че България е единствената страна в този район, която има цялостна програма, разработена лично от др. Тодор Живков, за действие на Балканите, и утвърдена от Дванадесетия конгрес на нашата партия.

Бих желал само да допълня, че България в края на 70-те години и началото на 80-те години в международната културна дейност и сътрудничество направи експанзия в международен мащаб.

Всичко това очевидно насочи вниманието на западните централи да търсят повод за дискредитиране на нашата страна, да търсят повод да ударят по авторитета на нашата партия, на нашата външна политика, на нашите вътрешни постижения. Очевидно главната цел е, дискредитирайки България, да покажат, че цялата система на социализма се разпада, тъй като ние сме, така да се каже, едно щастливо изключение: в Полша – лошо, в Румъния – лошо, в Унгария – проблеми, в ГДР – проблеми, а България през това време се развива, при това с единство на своя народ, с правилна политика, с авторитет. Мисля, че всичко това е достатъчен повод да ударят по престижа и авторитета на Народна република България.

- 5 -

Разбира се, целите, които преследват с тази провокация, са многостранни, те не са свързани само с България. Ще изброя някои от тези цели:

- да се противопостави комунистическото движение и социализмът на католиците в света, които са 650-700 милиона;
- да се удари по отношенията Изток - Запад, по процеса на разведряване, да се върнем назад от това, което е постигнато в международните отношения;
- да се вземат мерки за укрепване на НАТО около САЩ; очевидно, ако кампанията успееше, това би довело до по-голяма консолидация;
- да се удари по антивоенното движение в света, да се създадат максимално добри условия за установяване на ракети със среден радиус на действие в Европа.

Разбира се, в този порядък могат да се изброят и други цели. Това е многоцелева кампания, насочена против Съветския съюз и социалистическите страни. Но очевидно това са основните, най-големите цели, които са си поставили.

3. Искам да подчертая, че противникът по този въпрос работи по детайлно разработен план и по специален сценарий. Целият ход на събитията показва това. Буквално за всеки ден те знаеха къде, какво, какъв слух да пуснат. Те за всеки ден имаха готов слух, нови "доказателства",

пускаха нови варианти. Цялата работа беше разпределена по вестници, по радиостанции, по телевизионни станции, т.е. цялата пропагандна машина на империалистическите държави се задвижи по този въпрос. Ако нямаше такъв план и ако нямаше предварително разработен сценарий, трудно биха могли да постигнат такава съгласуваност.

В същото време искам да подчертая факта, че работейки по този въпрос, ние стигнахме до извода, че диктуват САЩ. Особено характерни в това отношение са статиите, които се появяват в последно време в такива големи вестници като "Вашингтон Пост" и ... Статията на "Вашингтон Пост" направо има директивен характер: независимо от това дали ще се докаже или не, ние трябва да продължаваме действията по-нататък. Това е директива за всички, които работят по този въпрос.

Ние, другари, не знаем точно какви са резервните ходове на противника. Очевидно той, излизайки с тази провокация против нас, има свои резервни ходове. Ние можем да се досещаме, можем да предполагаме, но не знаем точно какви са те. И затова трябва да продължим нашата работа по-нататък.

Изпълнявайки решенията на Политбюро и всекидневните указания на др. Тодор Живков, ние съумяхме да спрем настъплението. Вие сте забелязали това в средствата за масова информация на Запад. За тази цел бяха проведени многобройни мероприятия, които започнаха от заявленията на БТА, пресконференцията, обръщение към комунистическите партии, към братските социалистически страни, многобройни материали за нашата преса, за нашите средства за масова

- 7 -

информация и за чужбина; информирани на редакции на най-големи западни вестници, изпращане на материали до тези редакции; обръщение към личности, към културни институции в чужбина, в западните страни; обръщение към социалдемократически ръководители и към социалдемократическите партии и т.н. Аз няма да изброявам всички мероприятия, които до този момент са проведени.

Освен това по своя линия Министерството на вътрешните работи извърши активна работа до този момент със свои активни мероприятия, със свои средства за действие. Същото се отнася и за Разузнавателното управление на Министерството на народната отбрана. В резултат на тези активни действия атаката е спряна. Истината е такава, че ние понесохме масирания първи удар, без да паднем на колене. И настъпи моментът, когато на страниците на западния печат, радиото и телевизията започнаха да се появяват и нашите тези, да се говори за нашите инициативи, като поканването на съдията Мартела, предложението на министъра на правосъдието да се действа заедно на територията на България и на Италия за откриване на контрабанда с наркотици, отлагането на съдебното дирене към италианските граждани, които са заподозрени в шпионаж. В същото време постепенно отрезвяване настъпва и в световната преса и сред редица трезвомислещи ръководители. Искам само да ви информирам, че вчера нашият временно управляващ се е срещнал с Андриоти. Той сега е председател на Интерпарламентарната група при Италианския парламент. Знаете, че беше министър-председател, многократно е бил министър на отбраната, една от най-крупните политически фигури в Италия. И това, което може да се прочете в самата телеграма.

- 8 -

говори, че в Италия има и трезвомислещи политици, които не се поддават и не вярват на тази провокация и които са за развитието на отношенията с Народна република България и в бъдеще.

Между прочем искам да подчертая, че в Италия в коалиционното правителство в резултат на активните действия, които бяха предприети, се създаде едно усложнение. То получи вот на доверие малко преди специалното заседание на парламента и веднага се появиха пукнатини в италианската коалиция.

Бих желал да подчертая също така пред Политбюро, че в разговорите на наши представители в чужбина и тук в София с чужди дипломати досега не сме получили нито един сигнал, че някой от чуждите дипломати от капиталистическите страни да е заявил, че вярва на тази провокация.

Междувременно, в разобличаването на тази мръсна провокация се включиха и нашите съюзници. Най-напред се включи Съветският съюз със свои действия, с декларацията на ТАСС, с изявления на пресата, с указания на своите посланици. Много активно от комунистическите партии се включи Френската комунистическа партия, при това от здрави, принципни позиции. Що се отнася до другите наши съюзници, малко по-късно, на по-късен етап вече и те се включват. Другарите от Полша печатат свои собствени материали, а не само препечатани наши материали, чехословашките другари също се включват със свои оригинални материали, включиха се и немските другари. И унгарците до известна степен се включват. Единствено от нашите съюзници засега нищо не са информирали по този случай нашите румънски другари, независимо че в цялата тази

кампания на няколко пъти се споменава и името на Чаушеску, като му се приписва една неблагоприятна роля. Между прочем ние сме изпратили в Министерството на външните работи на Румъния всички наши материали, които сме публикували.

Отрезвяване вече виждаме в италианските вестници. Вижда се определено отрезвяване в японските вестници, защото те отначало се поддадоха на кампанията и печатаха само западни материали. В последно време превес вземат изнесените в нашата страна материали. Очевидно това е станало не само по съображения на вестниците и средствата за масова информация, а би трябвало да се предполага, че има намеса от страна на правителствените органи на тази страна.

Или създава се обстановка, когато можем да преминем в контранастъпление за спечелване на общественото мнение за освобождаване на Антонов и за дискредитиране на организаторите на тази мръсна провокация.

Между прочем за дискредитиране на тази провокация ни помогна и фактът, както подчерта и др. Живков, че провокацията срещу нас и социализма е чиста авантюра на американците. Истината е такава, че независимо че имат план, сценарий, всичко от начало до край е лъжа. Всички факти, които те сочат, са лъжливи. Очевидно тази авантюра неминуемо следва да се провали. Да допуснем – това е мисъл на др. Живков, – че изкарат Антонов на съд, да допуснем и най-лошото, че те съумеят чрез медикаменти, чрез психически и физически натиск върху него да го пречупят, за да го накарат да признае. Добре, кои ще се лвят на съда? Единият Агджа, престъпникът, който ще обвиняват, и вторият – този, който признава. Други факти, които биха

могли да бъдат дадени на това следствие и на такъв съд, няма. Какъв съд ще бъде този съд?

Рано е, другари, да се каже какъв ще бъде точно крайният резултат. Западът има мощен апарат и в областта на идеологията, и в областта на разузнаването. При това Западът показва, че когато е нужно, той умее умело да го използва за промиване на мозъците на населението и да запушва всички канали, особено що се отнася до средствата за масова информация, по които би могла да мине вярна, справедлива информация.

Във вътрешен план. Кампанията, другари, не ни завари психологически неподготвени. Вие знаете, че многократно през последните години, анализирайки съвременното международно положение, др. Живков многократно ни е предупреждавал, че ни готвят удар, че търсят къде да ни ударят. Това е мисъл, която сме слушали в Политбюро, и всеки от нас я е слушал по различни мероприятия. Тази мисъл беше изказана и на последната среща със студентите, че търсят къде да ни ударят. Така че от тази гледна точка би било неправилно да кажем, че сме били изненадани. Ние очаквахме това. Ако имаше някаква изненада, това е в мащабността на тази акция, тъй като истината е такава, че след Втората световна война не е имало по-масирана атака срещу една страна, срещу един народ, срещу една партия, срещу нашите социалистически страни. Изключително масирана, изключително организирана. Именно тази мащабност на акцията против нас в определена степен ни изненада. Трябва да признаем това.

- 11 -

На второ място, случаят с Антонов и работата, която провеждаме, показва, че нашата партия, държавата разполага с потенциал за отбиване на удар и за контраатака. И тук определено трябва да се каже, че когато са организирали тази провокация, те са подценили България и нейните възможности. Не са очаквали, че е възможно след такъв масиран удар да се съвземем и да минем бързо в контраатака. Но случаят показва, че партията ни разполага с такъв потенциал. Истината е, че борбата с този натиск отнема време и отклонява вниманието.

Бих искал специално да подчертая активната работа, която извършиха другарите, работещи в съответните отдели на ЦК, активната роля на Министерството на народната отбрана, на Министерството на вътрешните работи, активната роля на Българската телеграфна агенция, на съда, прокуратурата, следствието, на печата, на всички, които са заети. Много са заети в този случай.

Мисля, че бихме могли да направим констатацията, че правилно дадохме гласност на този случай сред населението. Защо? Защото неминуемо, ако бяхме мълчали, нашето население щеше да се информира от чуждите средства за масова информация. Второ, ако не бяхме дали гласност в нашите средства за масова информация, беше невъзможно да организираме някаква контраатака на силния натиск. Трето, мисля, че правилно дадохме гласност в средствата за масова информация, тъй като това е една възпитателна мярка. Истина е, че през последните, 70-те години, ние живяхме по-спокойно. Истина е, че мирното съвместно съществуване в период на разведряване е също форма на класова борба, но тя е малко по-специфична, по-спокойна. А тук имаме яростен

класов сблъсък. Това беше необходимо да се знае от населението. То по този начин узнава правдата. От отзивите, които имаме по различни канали, от партийната информация, която получаваме, от информациите по линия на органите се вижда, че населението правилно разбира и подкрепя действията, които сега българската страна провежда.

На четвърто място, нашите посолства в чужбина общо взето добре работят. Разбира се, всичко зависи от хората. Там, където са по-добре подготвени, по-закалени, по-умни, по умели в своите действия, резултатите са по-добри, където хората са по-слаби, резултатите съответно са по-слаби. Но общо взето има мобилизация, стараят се това, което е по силите им, да свършат. Мисля, че този случай, както неотдавна др. Живков в един разговор подчерта, има значение за нашите работници зад граница. Имам предвид всички, които работят по линия на МВР, МНО, търговията, туризма. Значението му е в това, че и дипломацията, и търговията, когато са в нормални условия, много по-леко се водят, но да водиш активна политическа работа в усложнени условия – това зависи много от личните качества на хората. Те трябва да знаят, че битката не е спирала, че битката продължава.

Този случай, другари, показва и някои нерешени проблеми в нашата всекидневна практическа работа, които в нормални условия не изглеждат така драстично остри, но в такива ненормални условия, каквито са сега, те изглеждат доста тежки. Например ние все още не можем да организираме редовното изпращане на нашата преса в чужбина, до нашите хора, които работят там, по всички възможни канали. Независимо от това, че имаме радиовръзка с нашите

- 13 -

посолства в чужбина, ние не можем да предаваме такъв огромен материал, какъвто се наложи сега да предаваме. Това е невъзможно. Телекси не използваме по простата причина, че те са много скъпи. Само един материал на БТА, който трябваше да предадем до Вашингтон от 6 страници, ни струваше около хиляда долара. Това не би било толкова страшно, ако нашето радио покриваше териториите на някои страни - имам предвид Франция, Дания, Испания и т.н. Оказа се, че ние не можем да излъчим наши материали по нашето радио, тъй като не покрива територии, няма чуваемост. Затова се наложи да се обърнем към братски социалистически страни, в частност към Полша, ГДР и Чехословакия, те да излъчат наши материали на немски език, за да може да се чува това, което ние говорим.

Какво е състоянието в момента в нашата страна по работата с "случая Антонов"? Работим по подробен план и разработен сценарий. В този сценарий влизат всички дейности по линия на Централния комитет на партията, Министерския съвет, министерства, ведомства, личности и т.н. Отделен свой съгласуван план-сценарий има Министерството на вътрешните работи. Свой сценарий има Министерството на народната отбрана. Знаем какво да правим всеки ден до 15 януари. Планът е открит за поправки и корекции съобразно настъпващите изменения. За представа бих могъл да кажа че в него влизат такива мероприятия, като подготовката и издаването на "Бяла книга" на чужди езици и разпращането до всички страни, където има най-много шум по този въпрос. Подготвя се документален филм в телевизионен вариант. Готвим група, която ще предлага на съответните телевизии този филм, и група, която да прави дискусия на място в

страните. Готвим по указание на др. Живков от 20 януари контрапроцес, ако се наложи. Мислим да се организира във Франция. Подбираме адвокати, които да не бъдат само комунисти, тъй като ние комунисти можем да подберем, но демократи, социалдемократи, даже и християндемократи. Издирваме личности, които могат да не бъдат юристи, а крупни писатели, поети, т.е. фигури със световни имена, които биха могли да участвуват в този контрапроцес.

В тези наши планове влиза използването на връзките, които имат Българската академия на науките, Пъгуошкото движение, използване на крупни бизнесмени и т.н. Другарят Луканов, по указание на другаря Живков, готви обръщение до Хендел, което да бъде предадено съответно на държавния секретар Шулц. Днес Съюзът на българските писатели ще излезе със свое обръщение до всички участници в писателските срещи в България. Освен това Съюзът на писателите предложи на Италианския синдикат на писателите да се срещнат било на територията на България, било на територията на Италия по двама-трима писатели от нашите и техните и да дискутират този случай при участието на журналисти и т.н.

Аз споменавам само някои от мероприятията, тъй като те са много, цяло томче.

Какво може да се очаква в бъдеще по този въпрос?

Мисля, както посочи др. Живков на заседанието на 20 декември, че следва да имаме готовност за продължителност на този процес. ЦРУ няма да отстъпи. Те в момента са наистина в сложно положение. Но вероятно ще продължат да протакат "случая Антонов". По законите в Италия могат да

протакат едно следствие неограничено. Няма такъв закон, който да казва, че за еди-колко си време следствието трябва да приключи. Тоест, те могат да протакат случая неограничено време, докато е жив човек. Аз не изключвам, че може да се отиде на такъв вариант – на затягане и постепенно отшумяване на случая. Но те няма да се откажат така лесно. Ще търсят да отидат на друго място, ще отидат на други варианти. Единият вариант е случаят със Скричоло, опитът да ни окалят с това, че сме търсили връзки с "Червените бригади", че сме имали връзка с отвличането на ... Следващият вариант са опитите да бъдем вкарани в работата на мафията, опитите да бъдем вкарани в контрабандата с оръжие, наркотици и т.н.

Това е, което можем да предвидим в този момент.

Искам да ви кажа, че по всички тези въпроси се работи. Пусна се статия в Полша във връзка със случая Скричоло, в която документално се доказва, че той е американски шпионин. Ще използваме този материал в България и ще го препратим съответно в чужбина. Готвим и други материали съответно за нашите реакции. Подготвиха се и се препредадоха в чужбина редица материали, свързани с дейната борба с контрабандата с наркотици и за нашите постижения в борбата с контрабандата на оръжие и на други стоки.

Отново искам да заявя пред Политбюро, че сега е много трудно да кажем точно в каква посока ще се развие този процес. Но ние трябва да имаме готовност за продължителна борба. Мисля, че е необходимо да набележим някои мерки, свързани с по-сериозно затягане на дисциплината, с пропускането на чужденци в България, мерки, свързани с

прилагането на безвизовия режим за туристически цели, мерки, свързани с по-голяма информираност за срещите, които нашите другари в търговията, в министерствата и ведомствата провеждат. Имаме едно принципно решение, че след всяка среща трябва да се изпраща паметна записка за какво са говорили. Но много малко са хората, които спазват това принципно решение. Срещат се с англичани, с холандци, с американци, кой какво е говорил, какви въпроси са поставяли – никой не знае! Очевидно трябва да се стъпи на съществуващото решение и всички другари да го изпълняват строго.

Необходими са мерки и в областта на международния транспорт. Искам да ви кажа, другари, че такива мерки вече са взети, тъй като те се опитаха да провокират и наши шофьори. На един шофьор пробутали в паспорта снимки на самолети, добре, че е видял и се е развикал, иначе щяха да го арестуват и да го обвинят в шпионаж. По поръчение на др. Огнян Дойнов са проведени събрания с всички наши шофьори, които пътуват зад граница, с екипажите на самолетите, на корабите и т.н.

Говорейки за тези мерки, аз смятам, че това е правилно, обаче в никакъв случай не бива да изпадаме в изолационизъм, тъй като една от целите на кампанията против България е да ни изолират от Европа, да ни изолират от света, да ни изолират от съседните страни. Бихме направили голяма услуга на тези, които организират тази кампания, ако се свием в черупката си и се изолираме. Това в никакъв случай не трябва да става. Трябва да си вървят нормално, естествено междуправителствените връзки, културните и търговските мероприятия, разговорите и преговорите и т.н.

По отразяването на случая в нас и в чужбина. Мисля, че ще бъде правилно постепенно у нас обемът на информацията да се съкращава, като се дава най-главното. Главните наши удари да бъдат насочени към страните и да бъдат давани за консумация на тези, за които очевидно е насочена тази антисоциалистическа и антибългарска кампания – т.е. зад граница. Няма да бъде правилно, ако прекратим да информираме нашето население.

И на последно място – обемът на работата по "случая Антонов" надхвърля рамките на компетенциите на Министерството на външните работи. След заседанието на 7 декември бяхте ми възложили тази работа, но, както виждаме, тук участвуват Министерството на вътрешните работи, Министерството на народната отбрана, Българската телеграфна агенция. На първо място участвува Централният комитет на партията, правителството, Министерството на правосъдието, прокуратурата, съдът, следствието, обществени и културни организации. Може би, др. Живков, да се обсъди в Политбюро дали няма да е правилно тази дейност в бъдеще да се прехвърли в Централния комитет на партията под ръководството на един от секретарите, като се образува една група от отговорни работници от всички тези министерства и ведомства и се направят съответни подгрупи:

- по външнополитическите и икономическите отношения;
- по пропагандата и контрапропагандата;
- по разузнаването, съда, прокуратурата и т.н.

- 18 -

Мисля, че така би било по-правилно.

Всичко това, другари, което провеждаме, струва средства. Може би ще бъде правилно Политбюро да поръча на председателя на Министерския съвет да издаде едно разпореждане до организациите, които извършват тази дейност, да водят отделна сметка по случая в левове и валута и след това да се одобри от Министерския съвет. Сега в Министерството на външните работи работим "на зелено."

И в заключение искам отново да подчертая факта, че Политбюро със своите решения, които взе на 7 и особено след последното заседание, когато др. Живков направи анализ и даде указание да минем в настъпление, взе правилни, верни и обосновани решения. Резултатите показват това.

ДИМИТЪР СТОЯНОВ:

Другарю Живков,

Другари, аз съм напълно съгласен с това, което изложи др. Младенов. Ние почти всеки ден се събираме, прави се оценка на всички налични данни и се предприемат съответни мерки.

Понеже по случая с Антонов те нямат никакви основания, никакви данни, никакви конкретни неща, даже западният печат вече се обръща срещу следствието, че не се изнасят никакви конкретни факти около обвинението, както каза и др. Младенов, те ще се опитат да свържат това с другите два случая - със Скричоло и *Дозичър*.

Искам да информирам, другарю Живков, че по въпроса с Скричоло са взети необходимите мерки.

- 19 -

И днес, ето превода на статията, която излезе в "Трибуна Л'юду" – са дадени връзките на Скричоло с Яцеж Курон, с шефа на американското разузнаване в Италия, срещите, които той е имал във връзка с Валенса. И тук се дава именно участието на американското разузнаване и използването на Скричоло от американското разузнаване. Ние смятаме, че този въпрос трябва да се използва в разработката на този случай, на тези данни. Тези и други статии, които подготвяме, ще излязат в Мадрид, Париж, Рим, Бон и в други столици. Така че ние се готвим за една системна работа по въпроса със Скричоло, където могат да се опитат да ни бият.

Вторият въпрос се отнася до Тренто /контрабандата/. На 22 декември ръководителят на търговската фирма – Владимиров – е бил извикан и на основата на фонограмата на финансовите органи му е взет паспортът. Обяснено му било, че ще му бъде върнат след финансовата ревизия, която италианските финансови органи правят. Наши другари от външна търговия са си направили ревизията там и са установили, че ние дължим 409 хиляди валутни лева на италианците. Възможно е техните органи да са подслушвали, направили са обиск и са намерили протокола от нашата ревизия. Става дума за 200 хиляди валутни лева. Понеже там са задържани 227 лица от италиански, сирийски и турски произход, обвинени в контрабанда с оръжие и наркотици, те ще се опитат да ни обвинят, че една част от тази контрабанда е минала през България.

Поставям този въпрос, защото считам, че нашето Министерство на външната търговия трябва да се подготви за съответни отговори на въпроси, които могат да поставят

италианските средства за масова информация, пък и финансовите органи. Ние там имаме финансови отношения и те трябва сега да бъдат изведени на чисто.

Искам да отбележа, че и в трите провокации, които се опитаха да свършат с Скричоло, той категорично е отказал: първо, че се познава с Антонов, второ, че Скричоло е свързвал българи с "Червените бригади" и отвличането на ~~Джордж~~ ^{Джордж}, трето, че същите са замесени в замисъла за физическо ликвидиране на Валенса. За 11 месеца не е направил признание по тези въпроси, по които искат да го използват срещу България.

Ние искаме да използваме връзките му с ЦРУ. Но зависи как ще се развие по-нататък тази полемика. Ние готвим един филм за дейността на италианските органи на разузнаване в България. ^{Преди} няколко години беше задържана цялата италианска агентура с всички сведения, както си разпределяха парите, бяха арестувани и се проведе съд. Другарят Младенов си спомня как посланикът по три пъти на ден ходеше да моли да не се публикува материалът. Ние сега правим филм за тази работа и аз моля на един етап да разрешите да го излъчим по Интервизията.

ТОДОР ЖИВКОВ:

Този материал може да се даде на италианците. Предайте го на италианците, без да го публикувате сега. На италианското правителство да се дадат тези материали.

ДИМИТЪР СТОЯНОВ:

Искам да информирам, че ние сме в много близки всекидневни връзки с нашите братски органи, с нашите колеги

- 21-23 -

от другите страни. Имаме пълната тяхна подкрепа в цялата дейност, която се извършва.

В заключение искам да доложа, че ние сме разработили доста широка програма за пренасяне борбата на територията на противника, която е утвърдена от др. Живков, и сега работим по нейното реализиране.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ:

Другарю Живков, аз искам преди всичко да изразя пълното си съгласие с това, което се докладва, с оценката, която вие дадохте преди няколко дни, че могат да отпаднат конкретните оръжия срещу нас, но мотивите, замислите няма да отпаднат толкова бързо и трябва да се готвим по всички линии за една продължителна кампания и контра-настъпление.

Искам също така напълно да подкрепя и това, което каза др. Младенов, че не бива да изпадаме в самоизолация, което би отговорило най-пълно на целите, които си поставя нашият противник.

ТОДОР ЖИВКОВ:

Правилно. Работата трябва да продължи, както е било досега – дипломатически, обществени, търговски, научни връзки с всички страни. Все едно, че нищо не е било, ни лук ял – ни лук мирисал.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ:

Искам да се спра на два-три въпроса.

По визовия режим. Този визов режим, който сме въвели и който действа у нас повече от 10 години, е

най-либералният в света. Ние имаме определени илюзии, че той дава нещо за страната или за туризма. Аз мога съвсем категорично тук да кажа, че тази негова част, която създава определени проблеми, няма подчертано забележимо значение за нашия международен туризъм, тъй като нашият международен туризъм е главно организиран. Ние разговаряхме с др. Младенов и др. Стоянов, че е наложително да внесем съответни изменения, също и на режима за движение на турски граждани, които минават транзитно през нашата страна. Налага се да се внесат значителни изменения.

ТОДОР ЖИВКОВ:

За един ден изгониха 500 души. Половината са от американското разузнаване.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ:

Турците, които пребивават по-продължително време в нашата страна, от валутна гледна точка не представляват интерес, тъй като се издържат от турското население у нас.

Така че аз напълно поддържам предложението за изменение в посока на затягане на визовия режим.

Вторият въпрос е за дисциплината на контактите у нас с чужденци. Искам съвсем определено да кажа – говоря за външноикономическите отношения, – че тук нещата не стоят добре. Не става дума само за конкретния повод Антонов, а по начало за една тенденция през последните години към определена стихийност в контактите. Съвършено

естествено е в условията на новия икономически механизъм да се разширява кръгът на лицата, които могат да осъществяват контакти, но никак не е естествено новият икономически механизъм да бъде оправдание за безредие в това отношение. Напоследък Западът взе изключителни организационни мерки, за да насити цялата кадрова сфера, която работи с нас и с другите социалистически страни, с професионални разузнавачи. Ако по-рано имахме главно работа с хора, които сътрудничеха на разведките, сега имаме работа в източните отдели с кадрови офицери на съответната разведка. И на тези хора ние често противопоставяме лапни шарани. Другарят Младенов говори по този въпрос. Аз лично съм за нов документ не само защото класовият противник ни дава добър урок, а защото общо положението налага да преразгледаме режима за контакти.

ТОДОР ЖИВКОВ:

Да се подготви един документ и да се внесе ред тук. На нашите хора, които работят в този сектор, да им се каже каква е действителността.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ:

Ще си вземем бележка за случаите. Ще помоля др. Стоянов да даде повече информация. Но очевидно е, че този случай също подсказва, че нашите задгранични кадри оттук-нататък ще бъдат под специален микроскоп, поне в близките години. Ние дадохме указание за мерки, да се предпазват от провокации. Но това означава да помислим за по-добро организиране на дейността на задграничните контакти.

- 26 -

ОГНЯН ДОЙНОВ:

Споделям изводите във информацията на др. Младенов и смятам, че много навреме, още на първошо заседание на Политбюро, др. Живков разгада и мащабите, и замисъла на тази провокация, че провокацията едва ли е свързана само със "случая Антонов" и че трябва да се готвим за продължителна борба.

Аз вземам думата главно за някои предложения, които в момента ще имат важно значение.

1. Действително с Министерството на външните работи и Министерството на вътрешните работи ние проведохме сред всички партийни организации в системата на международни транспорт - автомобилен, воден, въздушен, в инженеринговите организации в чужбина - голяма дейност относно изясняването на случая, за предпазване на колективите от предстоящи провокации и вземане на необходимите мерки по партийна линия.

Искам да направя предложение за мероприятия, които не бяхме в състояние да решим. Навсякъде се оказва, че има определени кадри, които са склонни към спекула. Съобщиха, че един шофьор от МАТ е арестуван в Турция, понеже носел два кашона с цигари, а е имал право на един кашон. В Югославия е задържан един, който носел радиочасти

Западна Германия уж да ги продава, а той си е носил части, за да си поправи своя радиоапарат. Сега в автомобилния транспорт има към един процент хора, които по Кодекса на труда е много трудно да бъдат преустроени в други сфери на работа. Така стои въпросът за един процент от хората и в някои други, свързани с нашата работа звена в чужбина. Аз мисля, че Политбюро трябва да вземе решение за освобождаване на хората, които не са подходящи, и да ги преустроим на подходяща друга работа.

2. С много малко средства могат да се направят доста неща. Някои практически мероприятия биха могли още тази година да задействуват. Предлагам да докладваме на др. Живков и да увеличим средствата за нашата пропаганда зад граница.

3. Много важен показател е това, че страни като Япония не се поддадоха на тази кампания в такава степен, както Франция. Това се дължи главно и преди всичко на личните контакти с дейци на стопанския живот, с правителствени ръководители. Има също голяма разлика между кампанията във Франция и Западна Германия. От страна на правителствата и на управляващите партии на тези две държави на определен етап имаше пожелание към др. Живков България да посредничи за подобряване на отношенията им със Съветския съюз и считат България като важен партньор в социалистическата общност. Така че трябва да активизиране и по линия на търговията, и по линия на културните и икономическите мероприятия нашите контакти, за да не останем в изолация. Трябва на високо равнище да поддържаме нашите контакти със страните на Запад с оглед да неутрализираме в бъдеще такива кампании, каквато се проведе сега.

ГРИША ФИЛИПОВ:

Другари, аз смятам, че ще бъде правилно да дадем положителна оценка на мерките, които се провеждат под ръководството на др. Живков от страна на нашето партийно и държавно ръководство в борбата срещу тази провокация, която е организирана срещу нас. Трябва да дадем също така висока оценка на личната работа на др. Живков за правилната насока на нашите усилия и работата на всички органи, от които зависи провеждането на контрамерките и борбата срещу тази провокация.

Правилно е също така да се даде оценка, че тук не става въпрос само за една провокация и борба срещу България, а че ние фактически имаме един уникален случай за контрареволуционно настъпление, т.е. начало на този кръстоносен поход, за който говори Рейгън в Лондон, срещу целия наш социалистически лагер, срещу реалния социализъм, и че битката за разобличаване на тази провокация, на нейните автори трябва да се води на широк фронт не само от нашата партия и нашата страна. На мен ми се струва, че този въпрос не се оценява, с изключение на Съветския съюз, правилно от другите братски партии. Те сега популяризират нашите материали, нашите действия, нашите информации, обаче не се води настъпателна борба срещу този кръстоносен поход срещу нас активно и от техни позиции. Ще бъде правилно може би нашата партия и нашето Министерство на външните работи да предизвикат една среща на секретарите по международните въпроси и министрите на външните работи за изработване на обща стратегия, на обща политика и общ план за съвместни действия срещу този кръстоносен поход, който

по същество Западът започна срещу България, срещу нашия социалистически лагер.

Според мен, това е уникален случай, който представлява повторение по същество на събитието от 30-те години в Лайпциг от страна на фашизма. Борбата срещу Димитров не беше борба срещу българските комунисти, а фактически срещу Съветския съюз, срещу Коминтерна, срещу революционното движение в света. При това и приёмите, и формите на действие са такива, каквито бяха през 30-те години. Нямаше съд, нямаше следствие, изнесоха факти, за да създадат обществено мнение, за да дискредитират Димитров, комунизма, Съветския съюз и т.н. И сега говорят, че имат факти, а факти нямат. Изнасят недостоверни неща. Тази форма наподобява действията на фашизма през 30-те години.

От тази гледна точка аз мисля, че ще бъде погрешно, ако другите наши братски партии отказват съдействие, а популяризират само нашите мероприятия и информации. Ние трябва да действваме в единен фронт. Сега е моментът да разобличим авторите на тази световна провокация. По този начин ще нанесем голям идеологически удар не само върху Рейгън и неговата администрация, а върху цялата стратегия на американската администрация. Затова подготовката на контрапроцес действително трябва да бъде наше общо дело, а не само българско дело, за да може този контрапроцес да стане контрапроцес срещу най-реакционните сили в света, които действуват срещу нас.

Що се отнася за нашата по-нататъшна работа и борба срещу тази провокация, аз съм съгласен с Младенов и с това, което предложи Луканов, че ние трябва да прегледаме визовия

режим и да въведем ред. Смятам, че решението за такъв демократизъм във визовия режим беше грешно.

Едновременно с това трябва да имаме предвид, че реакцията няма да остави нашата страна, без да минара нашата икономическа стабилност, особено от гледна точка на решаване на валутния проблем с капиталистическите страни. Тях просто ги озлобява това, че България се развива стабилно, а някои развити капиталистически страни изпитват огромни трудности във валутно отношение. Те ще направят всичко възможно, ще търсят поводи да спънат това наше движение, нашата работа от гледна точка на стабилното решаване на валутния проблем и окончателното освобождаване на България от зависимостта на капиталистите, които ще провеждат остри дискриминационни мерки спрямо нас /имам предвид развитите капиталистически страни/.

Затова аз смятам, че ние трябва като партийно и държавно ръководство да бъдем готови да посрещнем този ход и този настъпателен удар срещу нас още през 1983 година, като разработим съответни контрамерки за пренасочване на нашите търговски връзки към онези страни, които няма да отидат на такива дискриминационни мерки и няма да създават трудности в нашето икономическо развитие; да насочим с предимство културните и икономическите връзки към страни, които са готови нашироко да сътрудничат с нас. А с онези, които ще създават условия за това, в т.ч. и пречки, безспорно трябва съзнателно да свиваме икономическите връзки, а не да падаме на колене и да молим да купуват при тежки условия.

Заедно с това съм съгласен, че не трябва да свиваме икономическите връзки специално с Италия и италиански бизнесмени. Трябва да разширяваме и да продължаваме да развиваме икономическите и научно-техническите връзки. Но заедно с това трябва да се готвим за един маньовър, да не допуснем да ни изненадат и да поставят в тежко положение нашата страна и изпълнението на нашите планове.

Трябва да вземем допълнителни мерки за активизиране и повишаване компетентността на нашите кадри зад граница. Трябва определено да се каже, че в последно време равнището на работата на задграничните кадри у нас не отговаря на новите изисквания, на новите задачи, които решаваме, и на новата обстановка, в която осъществяваме нашата икономическа стратегия и решенията на XII конгрес на нашата партия. Една от причините за това е, че по същество се отклонихме от едно решение на Политбюро и допуснахме известен либерализъм и демократизъм в подбора и назначаването на кадри, които изпращаме на работа в чужбина. По същество у нас всеки сега може да се бърка и да диктува кой да отива на работа в чужбина. Смятам, че трябва да пресечем този либерализъм и демократизъм и да укрепваме службите по подбора, назначаването и подготовката на кадрите, да се знае, кой трябва да дава съгласие за изпращане на кадри на работа в чужбина. Това да бъде един център, който да работи под контрола на Политбюро и на Централния комитет. А сега заповеди се издават и от отделни министри, и от генерални директори. Понякога възраженията на службите за подбора на кадри не се вземат под внимание, вследствие на което се изпращат на работа хора, които даже в политическо отношение не са здрави.

От друга страна, у нас има доста кадри, които се назначават във външноикономическия сектор без езикова и търговско-икономическа подготовка. Аз смятам, че ние трябва да преценим трябва ли в нашия търговско-икономически сектор да изпращаме хора без съответната икономическа и търговска подготовка.

ТОДОР ЖИВКОВ:

В никакъв случай!

ГРИША ФИЛИПОВ: -

Получава се така: освобождаваме ги от различни служби и след това ги изпращаме в чужбина.

ТОДОР ЖИВКОВ:

Може би трябва една комисия при Политбюро, която да разгледа принципно този въпрос. Аз се натъкнах на безоб-
разни случаи . . .
Правят такива биографии, че като прочетеш, ще кажеш, че това е прекрасен човек. Разбира се, не може да се каже, че всички наши кадри в чужбина са такива.

ПЕНЧО КУБАДИНСКИ:

Всички минават през отдел "Задгранични кадри" на Централния комитет.

ГРИША ФИЛИПОВ:

Вие знаете отделът какво отношение имаше.

Заслужава да се прегледа този въпрос. Трябва да се види каква е езиковата и търговска подготовка.

Ние имаме 15 хиляди души, които работят вътре в страната на външноикономическия фронт. Аз моля и този въпрос да се види. Това е огромна армия, която работи в областта на външноикономическия фронт. Те имат под различна форма различни връзки с различни фирми и с различни служители. Трябва определено да кажа - ние в правителството се занимахме два пъти - в последно време и вътре в страната по различни канали изтича информация за неща, които засягат наши жизнени държавни интереси. Получава се така, че ние отиваме на високо равнище да защитаваме нашите интереси, а другарите ни поднасят справки и казват: ето вашите специалисти каква информация ни дадоха, а вие приказвате съвсем друго. Трябва да въведем ред и в тази област. У нас всеки говори не за това, за което отговаря, а за друго

ТОДОР ЖИВКОВ:

Трябва да говори за това, за което е натоварен, независимо с кого разговаря. И не само със западни, а и със социалистическите страни. Иначе ще продаваме евтино, ще купуваме скъпо, както сега става, щом като изтича информация.

ГРИША ФИЛИПОВ:

Може би трябва и по наша линия да се засили атаката към Ватикана. Специално папата трябва да вземе отношение към тази провокация. И по наша линия трябва да се атакува.

ГЕОРГИ ЙОРДАНОВ:

Другарю Живков, искам да направя две предложения.

Първо, всички ние дължим една голяма благодарност за това, че държите въпроса в ръцете си, тъй като вече се вижда и се чувства, че онова, което се предприема под Ваше ръководство, дава резултати.

Струва ми се, че ние трябва да направим един много дълбок извод от този случай. Трябва предварително да предчувствуваме готвещия се удар, защото още от пролетта ни предупреждаваха, че България е поредният случай. От друга страна, от всичките тези случаи се вижда, че крушката има опашка. В Италия говорят за българска пушилка около случая със Скрочиоло.

Аз бях свидетел на технологията за овладяване на общественото мнение. За десетина минути, след като съобщиха, че Антонов е задържан, целият Запад беше заян с информация по всички канали. А знае се как действа първата информация върху обикновените хора. След това е много трудно да изтриваме тези резултати, които те създават с първото въздействие.

Струва ми се, че онова, което казахте на 20 на заседанието на Политбюро, е най-важното – да преминем в настъпление. Длъжен съм да кажа, че в някои отношения ние не сме достатъчно въоръжени за това настъпление. Имам предвид средствата за масова информация. Бихме могли да разискваме по някои мерки и чрез разпределение на ресурсите и средствата да решим и някои от най-належащите въпроси.

Трябва да помислим и за съгласуване на действията с другите страни, за да могат нашите реакции да бъдат по-ефективни. Западът за минути се координира след предварителна подготовка, за нас трябва дни, а някои страни, които не са засегнати, стоят настрана. Този въпрос е принципен.

Другото, което искам да подчертая е, че е много необходимо ние сега не само да не се свиваме, но да търсим по-големи възможности за нашите контакти, в т.ч. и в културната област. Вярно е, че сме завоювали едни силни позиции, които сега са под обстрел. Но имаме средства и възможности да увеличим тези позиции и да разширим кръга на нашите приятели. За съжаление, на някои места има хора, които отговарят за тези дейности, но са без възможности да ги вършат. А работата ще вършим главно чрез приятелите в тези страни. Много правилно е да се види дали някои дипломатически служители имат необходимата готовност за извършване на определени функции и дали структурата на нашия състав не може да се промени. Въпросът е за качеството на хората. Например човекът, който отговаря за културата в съответното посолство, да бъде с минимална подготовка и възможности да върши тази работа.

Оказа се, че нашият народ заслужава да говорим открито с него чрез средствата за масова информация.

ТОДОР ЖИВКОВ:

Но да не се масира. Трябва да се дозира. Нашата пропаганда и нашият огън трябва да бъдат насочени другаде, няма нужда постоянно да въртим този въпрос в България.

ГЕОРГИ ЙОРДАНОВ:

Говоря за първата информация. Необходимо е да се вземат мерки срещу проявите на разпуснатост.

ПЕНЧО КУБАДИНСКИ:

Информацията на др. Младенов отговаря на голямата работа, която се свърши във връзка с този нежелателен слушай. Факт е, че ние сме вече в период, когато нашата дума се слуша и ни цитират, но няма място за успокоение. Това показва, че ние правилно сме дали указание. Аз смятам, че в това отношение др. Живков правилно даде оценка, че трябва да се мине в настъпление. Най-добрата отбрана е настъплението.

Ние имаме един случай на провокация. Правдата е на нашаа страна. Ние трябва да направим всичко необходимо тези, които са организатори на провокацията, да разберат, че те са провокаторите на един двубой, който те са наложили. Но ние трябва да направим още, според мен. Правилно е, че има известно отрезвяване в някои среди. Честните хора отрезвяват. Антонов не е разобличен като шпионин. Обвиняват го в работа, за която нямат доказателства. Случаят е ясен и ние трябва да минем в настъпление.

Аз поддържам предложението на Петър Младенов, че трябва да се дадат средства и не само сега, а нашата държава да отпуска повече средства за пропагандата на България. Ние извършихме голямо дело и хората виждат нашето икономическо развитие, виждат нашата правда. Всичко, което сме направили и ще правим, трябва да се пропагандира, но малко пари даваме за пропаганда зад граница. Мисля, че трябва да се

прави по-голяма пропаганда по различни направления, а пропагандата иска средства. Не можем да направим достойно това, което е в България, с минимални средства. Става въпрос за по-голяма пропаганда на постиженията на Народна република България зад граница. Защо? Защото сме активна страна в международните отношения. Народна република България присъствува в света – и в Европа, и в Африка, и в Азия, и в Латинска Америка. Има много по-големи народи от нас, които не присъствуват така, както ние. Това не е случайно. Това е резултат на огромната къртовска работа.

Аз мисля, че ще бъде опасно, ако сега започнем да свиваме някои наши сектори, които не дават резултат. Сега борбата в света е борба за пазари. Ние имаме на много места добри партньори. Нас ни знаят, че не сме хора, които не могат да си плащат. Когато се говори за оценка, трябва да се изхожда именно от това положение.

Аз мисля, че след като сме активна страна, не можем да не правим разузнаване зад граница. И нашето разузнаване е част от общото разузнаване. Трябва да знаем какво прави врагът, какво замисля и към нашата страна, какво замисля като стратегия и към нашия лагер. Ние съгласуваме нашите действия, обаче трябва да бъдем активни и в това отношение. Ако започнем да съкращаваме нашите хора, ще стигнем до положение, когато ще кажем защо нямаме информация. А информация трябва да имаме. Без информация не можем да развиваме активна дейност в областта на икономиката. Ако изтича информация, трябва да търсим откъде. Няма нищо страшно, че ще разкрият някъде наш разузнавач. Това е класова борба и най-първите ще паднат. Трябва да бъдем внимателни, но трябва да бъдем и активни. Трябва

да имаме стабилно и солидно разузнаване. И трагедия не бива да правим. Ние разкриваме цялото италианско разузнаване в България и мълчим, а те намират някакъв камион с пистолети и вдигат шум. Така че и в бъдеще трябва да бъдем активна страна.

Що се отнася до въпросите, свързани с хората, които се изпращат зад граница, трябва да се знае, че това не са отделни хора, те са хиляди. Само в Либия имаме няколко хиляди души. Ние вече сме активна страна в международните отношения. Това налага да си оглеждаме кадрите, които изпращаме. Трябва да ги подготвяме идеологически и там, и тук, да работим с тях. Аз съм съгласен, че в това оглеждане на кадрите не бива да се получава отричане. В много държави трябва да навлизаме, където изнасяме технически кадри и техническа помощ, да развиваме пазари. Това е правилна политика. Другарят Живков непрекъснато ни дава насоки в това отношение.

Аз не съм много доволен от две неща. Първо, дето се закри Коминтерна. Това е голяма грешка, който ще да го е направил. И сега нямаме център за съгласуване на действията. Ние трябва да присъствуваме в света като движение, като стратегия. Затова трябва да имаме център. Борбата е класова. Светът не помни досега такова изостряне на отношенията между отделните държави, както сега. Това е стратегия на Америка. Ясно е за какво се готвят те. А ние ще гледаме всеки за себе си, ще се събираме от време на време, както беше за Полша. "Полша е социалистическа страна и ще остане социалистическа!" Ако не беше се намесил Съветският съюз, Полша нямаше да бъде социалистическа.

На мен ми се струва, че нашата стратегия в това отношение трябва да бъде глобална и трябва да имаме по-големи връзки. Тези неща следва да се казват там, където трябва. Ние сме против войната, но светът отива към сблъсък.

Аз предлагам да използваме този случай. Те не могат вече да ударят България. Ние трябва да минем в едно сериозно стратегическо настъпление, и не само в Париж. Ние трябва да бъдем активната страна. И ще видят хората лицето на провокаторите.

Що се отнася до центъра в ЦК, аз съм съгласен, че трябва да се укрепи отделът за кадрите, които излизат зад граница, трябва да се проверяват, но това следва да става съвместно с ръководителите на предприятията, защото някой път ръководителят на предприятието не е убеден. Ние му казваме: този ще отиде, защото му търсим място. Трябва да има съгласуваност, да има център.

Мисля, че трябва да ограничим този безвизов режим. Това значи всички шпиони да влизат в България, когато искат, и да излизат, когато искат. Турция има определена стратегия: техните шпиони може да не са завербовани. Те идват с хиляди и нищо не допринасят за България. Стоят тук по един месец, като си тръгнат, натоварят се с подаръци, с технически инструменти и си заминават, като че ли са ходили на хаджалък.

Аз мисля, че трябва да помислим по режима, без да се поставя въпросът драстично. Те казват: българите изнасят оръжие, българите това, българите онова. Но трябва да знаят, че са зависими от България. Гърците няма да ги

пуснат. Не е необходимо турци да идват в България на гости. Всички турци, които идват тук, са шпиони, и всички български турци, които отиват в Турция, аз съм убеден, се прави опит да бъдат обработени. Казваме, че ще вземем 200 хиляди долара. През България минават 3 милиона турци. Като влязат в България, не знаеш откъде ще излязат. България става тяхна мушия. Казват: ние се разкаяхме и искаме да се върнем. Те се отказали от тази страна, а след това ще се връщат. Като искат да стават борци, да се борят в Турция за правда и социализъм.

Аз мисля, другарю Живков, че това ни дава повод за размисли, да си огледаме кадрите и действията, но общо взето нашата политика е дълбоко правилна и ние трябва да я защитаваме, да се преустройваме с оглед на по-активно участие.

Съгласен съм, че и културните, и стопанските кадри трябва да дават отчет, когато отиват извън границите на България.

АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ:

Другари, аз съм съгласен с информацията, която Петър Младенов направи пред Политбюро. Вярно е, че по инициатива на др. Живков и под негово ръководство Политбюро разработи една вярна оценка на фактите, на мащабите на тази кампания и на нейните цели. Разработена беше правилна позиция за действия и добра програма за работа. Мисля, че тази програма добре се осъществява от другарите, които бяха натоварени, и органите, които я осъществяват. И Политбюро има основание да подчертае това.

Лично аз смятам, че и занапред тази работа би трябвало да се ръководи по същия начин, по който досега се ръководеше. Няма основание за изменение на ръководството на тази дейност.

Бих предложил към оценката две-три неща:

1. Смятам, че в Политбюро би трябвало да се внасят преценки, които да отиват по-напред от досегашната преценка. Всички сме наясно по характера на кампанията, по нейните цели, потвърждава се от практиката това, което говорихме. Сегашната преценка би трябвало да анализира ситуацията по страни, по политически равнища – правителства, партийни кръгове, по основни сили – социалистическа общност и западни страни, третия свят и т.н., за да може Политбюро да изработва ориентация и да дава указания кой вече да се намесва постепенно в по-нататъшното развитие на ситуацията.

Това е едната препоръка и смятам, че това е много необходимо, тъй като виждаме много раздвижена картина в реакцията, действията и отношението на силите, които образуват сегашната политическа картина на Европа и света.

2. Смятам, че може би ще бъде преждевременно все още да направим преценка, че сме успели в пълна мяра да спрем настъплението и да ги принудим да отидат в отбрана. Аз мисля, че ние направихме много успешно противодействие, постигнахме много важни завоевания, главното от което е, че в западния печат и в западната преценка влязоха голяма част от нашите аргументи, от нашите тези, че се проявиха съмнения, че една част от средствата за масова информация се принудиха да променят мелодията. Това е голямо

завоевание, обаче не бива да подценяваме и това, което става срещу нас. Ние още не сме успели да изменим в такава степен нещата, че да си позволяваме такава преценка. Предстои още тежка работа и главното – необходимостта Политбюро да прецени етапа, в който се намираме.

Аз смятам, че в момента има изчакване в основните политически фактори по този въпрос. Сега се намираме в етап на много масирана обработка на общественото мнение и от тях, и от нас. Но ние виждаме, че нито една от основните отговорни политически сили не се е ангажирала. Имам предвид правителствата, политическите партии и т.н. Явно е, че всички тези сили изчакват. Какво изчакват? Изчакват края на следствието, фактите. Затова трябва да се готвим и да ни е ясно, че не само не е свършена работата, но ни предстои да даваме отговор по сериозни неща. И трябва да имаме пълна готовност за работа с тези фактори, за борба, ако се наложи по-нататък.

Така че без да подценяваме много големите неща, които направихме, да не се заблуждаваме, че сме стигнали рубежа, от който ни предстои само да настъпваме. Необходим е много голям реализъм в нашата работа.

3. Трябва действително да се акцентува върху това, че тази кампания е много силно насочена към България, но заедно с това тя е част от това, което се върши срещу социалистическите страни. Аз подчертавам това, защото не бива да мислим, че сме сами на върха на атаката и не бива да се създава представа, че сме изолирани. Аз не мисля, че сме изолирани в социалистическата общност. Първо, всички социалистически страни, с изключение на

Румъния, взеха отношение на този етап и се намират в активна позиция. Съветският съюз направи на два пъти декларация, другите страни публикуваха свои материали. България не е изолирана от социалистическите страни. Но атаката срещу България е част от атаката, която продължава срещу Съветския съюз, Германия и другите социалистически страни. И трябва действително да държим сметка, първо, за международната активност на нашата страна и, второ, да не изпадаме в позицията, че само ние сме ударени. Аз съм за това, да активизираме социалистическия свят, но смятам, че трябва да държим сметка и за другите страни.

4. Присъединявам се към др. Живков и другите другари, че се налага да се затегнат нещата по много сектори и линии. Но заедно с това не бива да се увличаме и да създаваме едва ли не атмосфера, в която ще подложим на известно съмнение и кадри, и структури, и политика. Няма основание нашето ръководство да прави това. Ние имаме много хубава политика. И нашата сила е, че я провеждаме успешно.

Аз мисля, че Политбюро трябва да заеме позиция, че главният аргумент на България е по-нататъшното развитие и изпълнение на решенията на конгреса. И смятам, че ако съумеем това да запазим в партията и развитието на България да продължи, няма от какво да се боим.

ПЕТЪР ДЮЛГЕРОВ:

Другари, искам да информирам Политбюро, че от редица компетентни профсъюзни дейци се прояви определен интерес към тази кампания, а в доста от тях и готовност при наличието на определена информация и материали от

- 44 -

наша страна да вземат и по-категорична позиция и да осъществят съответни действия и мерки сред работническата класа и трудещите се в сферата на тяхното влияние.

Аз направих известни сондажи със Световната Федерация. Мисля, че у тях има готовност да излязат със специална декларация и специален апел в световното профсъюзно движение за изясняване на случая.

ТОДОР ЖИВКОВ:

Ние трябва да се обърнем към всички профсъюзи, БЗНС трябва да се обърне към аграрните партии. Всестранно настъпление!

Очевидно ние сега нямаме възможност цялостно да обсъдим случая, тази най-голяма лъжа през 1982 година. По-голяма лъжа не е имало. Даже тук някои другари подчертаха, че по-голяма лъжа не е имало след Втората световна война. Вероятно това е така.

Очевидно това ще ни застави на даден етап от нашата работа и борба по-цялостно да се занимаем с този случай, но сега трябва да кажем, че с изпълнението на решението на Политбюро се извърши и се върши огромна работа. Не бива да забравяме, че ние не можем за една-две седмици или за месец да обърнем Запада, който е създал утвърдени репресивни органи и мощна пропагандна машина. Но това, което се върши, е огромно.

Трябва да изкажем благодарност на др. Петър Младенов и на всички други другари, които работиха в това направление. Би следвало да изкажем благодарност и

на др. Трайков за подготовката и провеждането на пресконференцията.

Аз предлагам Секретариатът – само секретарите на ЦК – да обобщят това, което каза др. Петър Младенов, неговите предложения и да се състави протокол на Политбюро. Може би това да стане с участието на Петър Младенов. След това да го съгласувате с мен и да се провежда.

За опасността, по която говори др. Гриша Филипов, че тази кампания срещу нас ще се насочи и в икономическата област, срещу икономическите връзки с капиталистическите страни, а и с развиващите се страни. Правилно е в Комисията за икономическа политика да се обсъди по-широка програма и мерки за действие. Това може да се запише в решението. А протоколът на Политбюро трябва да бъде съкратен протокол и да бъде поверителен. Отделните направления за неговото реализиране трябва да се дават конкретно на съответните другари. Това, което засяга съответната организация, институт и т.н., само то да се дава.

Да помолим за среща на секретарите по идеологическите въпроси и секретарите по външните работи на съответните братски партии в социалистическите страни. Аз имам предвид в нашето изказване сега в Прага да поставя този въпрос. Може и в разговорите, които трябва да проведем със съответните другари от братските социалистически страни, също да поставим този въпрос. Налагат се координирани действия. Кампанията е насочена против социалистическите страни, а не е насочена само против България. Тя се прехвърля към Съветския съюз, към другаря Андропов. Това е кампания срещу реалния социализъм.

Трябва правителството да се занимае и да предостави необходимите средства във валута и левове, защото не може да се води пропагандна работа без пари.

Къде да се координира работата? Работата се координира в ЦК. Ти си член на Политбюро /обръща се към др. Младенов/. Предлагам работата да се координира при Петър Младенов, пък ще видим по-нататък как ще се постъпва. В края на януари вероятно отново ще се върнем към тези въпроси, може би и по-рано.

Би следвало да се помисли под каква форма в доклада на Станко Тодоров днес да се засегне този въпрос. Имаше идея, че във връзка с 60-годишнината Съветският съюз е оклеветяван, че сега сме свидетели как се оклеветява нашата страна и пр. Може би нещо подобно да се каже, без да визираме нито Италия, нито която и да е друга страна. По принцип трябва да поставим въпроса. Аз в новогодишното приветствие също поставям този въпрос по принцип, че империализмът провежда кампания – и политическа, и идеологическа – срещу реалния социализъм и т.н.

Засега – това е. А що се отнася до оценките, които се дадоха тук: защо всичко това стана, защо България е избрана – това е ясно. Другарят Петър Младенов правилно го постави.